

Protagonistes Prem Puig
Pastor de transhumància Nacional. Planes 14 i 15

Aportacions catalanes universals
Francesc Abel i Fabre Nacional. P12

EL PUNT AVUI +

1,20€

DIMARTS • 9 d'agost del 2022. Any XLVII. Núm. 16170 - AVUI / Any XLIV. Núm. 15040 - EL PUNT

NACIONAL

P10-11

Transport caòtic

Cinc hores de retard del **tren d'alta velocitat** per un robatori de cable
Vols cancel·lats i llargues esperes per la **nova vaga** a Ryanair

La ratera de l'AP-7 es cobra una altra vida

El Punt Avui inicia una sèrie de reportatges dedicats al present i al futur de la ruralitat al nostre país. A la foto, Osor ■ QUIM PUIG

Clam rural, congestió urbana

Les institucions busquen noves vies d'acció contra el **despoblament** del territori

NACIONAL. Planes 4 i 5

Mor Olivia Newton-John, la icònica Sandy a 'Grease'

La cantant i actriu (73 anys) tenia càncer

ESPECTACLES. Plana 24

Disbauxa en el pla per a l'estalvi energètic del govern espanyol

Ayuso el porta al Constitucional per invasió de competències de comerç

NACIONAL. Plana 6

Justícia posa setge als maltractadors d'animals

Noves condicions en la custòdia de les mascotes en les separacions

NACIONAL. Plana 9

Nacional

Monument feixista al castell de Montjuïc

El recinte que es va erigir en honor als 'caiguts' del bàndol rebel es manté dempeus

El govern vol una moratòria en les mesures d'estalvi

L'Estat tira pel dret després d'escoltar les autonomies i el seu pla entrarà en vigor demà mateix

Societat

Els plans contra el despoblament de Catalunya (I)

Objectiu: ruralitzar la política

SAGNIA • El despoblament, que du a l'abandó del territori i a la congestió urbana, és un dels grans problemes avui del país
VIA • Es vol afrontar des d'una nova perspectiva transversal

Oscar Palau
BARCELONA

Ja voldria la immensa majoria dels petits pobles de l'interior tenir tot l'any la vida que tenen a l'agost. Quan l'estiu s'acaba i torna la rutina quotidiana, les ciutats i grans nuclis s'omplen mentre la Catalunya rural, on hauran passat les vacances els descendents de molts dels qui un dia hi van viure, es buida. I es buida cada dia més, fins al punt que avui el despoblament és un dels principals problemes que ha d'afrontar el país. El nostre, i gairebé tots del món occidental, perquè la progressiva concentració de la població en àrees urbanes i del litoral és un fenomen europeu i mundial.

No és, això sí, un fenomen nou. Tot i que és cert que s'ha aguditzat en els últims decennis, la pèrdua de població del món rural és constant i inexorable des que, amb la Revolució Industrial, va començar l'èxode a ciutats mitjanes i grans, que ja no ha parat mai. Una xifra com a mostra: a principi del segle XX, el 55% de la població catalana vivia en municipis de menys de 5.000 habitants. Avui és tot just el 10%, i baixant. Entre les majors

consecucions de la Mancomunitat, fa més d'un segle ja, hi va haver fer arribar els principals serveis i infraestructures a tots els racons, tasca en què la II República també va destacar. Passada la dictadura, els governs de Jordi Pujol van tenir igualment entre les prioritats el pregonat "reequilibri territorial". No faria prou, però, per aturar la sagnia, i les noves onades migratòries del s. XXI, que en xifres absolutes han anat a petar sobretot als grans municipis, han tornat a posar en evidència el brutal desequilibri entre la Catalunya metropolitana i la rural.

"Més que la Catalunya buidada, som la Catalunya oblidada; durant dècades s'ha viscut d'esquena al món rural", es queixa Jaume Gilabert, alcalde de Montgai (Noguera) i coordinador d'Eines de Repoblament Rural, un lobby creat tot just el juny del 2021 que agrupa 524 alcaldies de menys de 2.000 habitants, un 60% del total que custodien gairebé dos terços del territori. "La situació d'avui ve derivada de les no-polítiques per al món rural durant molts anys", hi coincideix Carme Ferrer, alcaldessa de Senan (Conca de Barberà) i

responsable sectorial de territori de l'Associació de Micropobles.

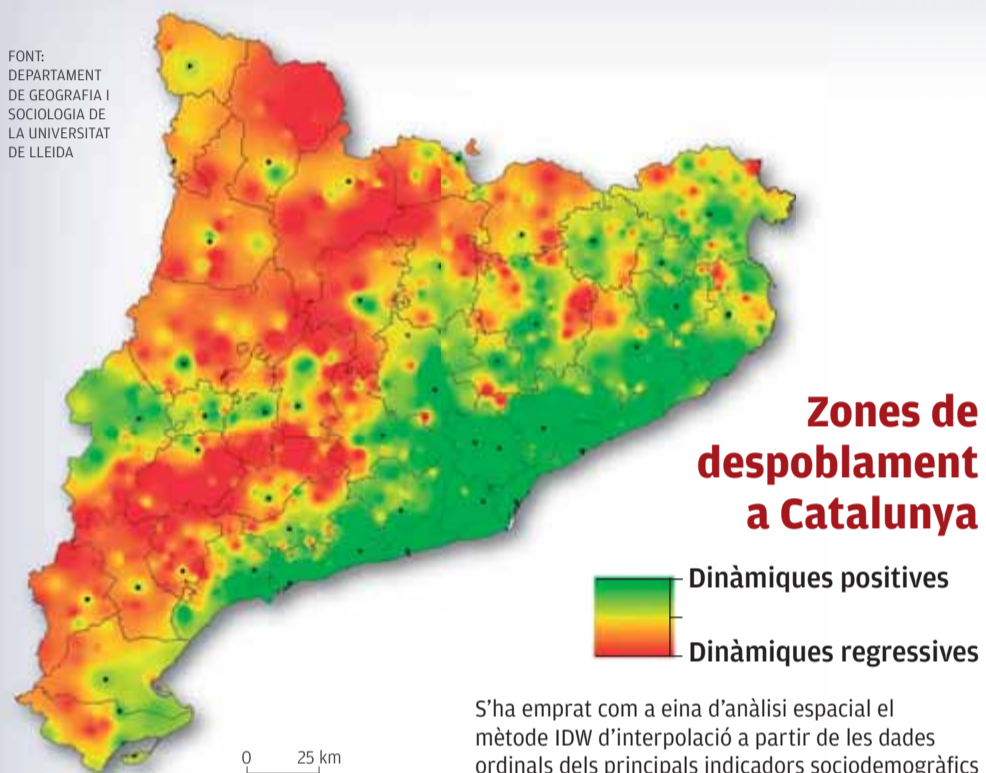
CANVI DE XIP

Les institucions catalanes no són alienes avui a la gravetat del problema; ans al contrari, s'han proposat donar una empenta a les polítiques per combatre'l, des d'una perspectiva nova. Ja en ple procés sobiranista s'hi va intentar posar fil a l'agulla, però el daltabaix polític, el 155 i, després, la pandèmia, frenarien una línia que amb la formació del nou executiu fa 14 mesos s'ha reprès. I amb força, transversalment, com no pot ser d'altra manera. Però com es reverteix, o almenys s'atura, una tendència secular i que sembla imparable?

"Ha de ser amb polítiques serioses a llarg termini; no ho arreglarem amb una visió electoralista i immediata com s'ha treballat fins ara", respon Gilabert, que en tot cas ressalta que no està pas en contra de la urbanitat: "Tot el contrari, tenim un país molt ric i una cosa és complementària de l'altra", subratlla. Tots els consultats per fer aquesta sèrie, de fet, coincideixen que són els plans a llarg termini els que poden propiciar el canvi de

El despoblament a Catalunya

FONT: DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

Evolució històrica dels grans indicadors de ruralitat (1900, 1950, 1975, 2001, 2011, 2020)

FONT: ATLES DEL MÓN RURAL 2022

	1900	1950	1975	2001	2011	2020
Població total de Catalunya						
Municipis de menys de 5.000 hab.						
Nombre de municipis (*)	889	872	814	774	737	736
Població resident	1.081.920	1.005.421	813.470	784.298	786.493	781.743
% població de Catalunya	55,0	31,0	14,4	12,3	10,4	10,0
Municipis amb menys de 100 hab.						
Nombre de municipis (*)	748	727	684	662	614	612
Població resident	801.314	719.773	611.347	568.006	558.636	534.892
% població de Catalunya	40,8	22,2	10,8	8,9	7,4	6,9
Població activa agrària (**)						
% població activa agrària sobre població activa total	44,6	22,2	6,9	2,5	2,1	1,7

mentalitat imprescindible que cal en la gent, més que mesures disperses de curta volada. "Hem de ruralitzar les polítiques, des de totes les administracions i mars d'acció política", resumeix la diputada d'ERC Alba Camps. No es tracta, doncs, de pensar i executar accions puntuals per al món rural, sinó fer que absolutament tot el que es planeja se n'impregni i deixi de banda la perspectiva urbanocèntrica que ha tingut fins ara. "El concepte ruralitat l'hem d'incloure en totes les iniciatives al país, s'ha de pensar en aquestes realitats", reflexiona també Oriol Anson, secretari d'Agenda Rural del Departament d'Acció

El paper de les ciutats mitjanes

El contrapunt al desequilibri entre zones urbanes i rurals el dona la nodrida xarxa de ciutats mitjanes del país que actuen com a pols en el seu àmbit d'influència. La consellera de la Presidència, Laura Vilagrà, ho destacava en la Universitat Catalana d'Estiu que es va fer fa unes setmanes a Manresa, dedicada justament a aquest tema. "Ens semblen estratègiques per al reequilibri territorial, tenen un paper fonamental perquè ajuden a fixar la gent al territori i evitar parlar de la Catalunya buidada", constatava. Per això apostava per crear "polaritats fortes" arreu que

actuïn com a pols de feina i serveis per a municipis més petits de l'entorn, però alhora ajudin que la gent no marxi del territori. Vilagrà proposava crear bones connexions per a aquestes ciutats, que hi incentivin la indústria –posava l'exemple de la Catalunya Central– i eviti que se'n vagin oportunitats de feina, i amb elles la sagnia d'habitants.

En la mateixa línia apunta Fornells, que reclama invertir i fer més potents aquestes ciutats de mitjana densitat perquè se'n beneficiï l'entorn. "Una Catalunya policèntrica és bàsica si volem un reequilibri territorial seriós", conclou.

L'APUNT

Sense bandera, però amb obelisc

Jordi Panyella

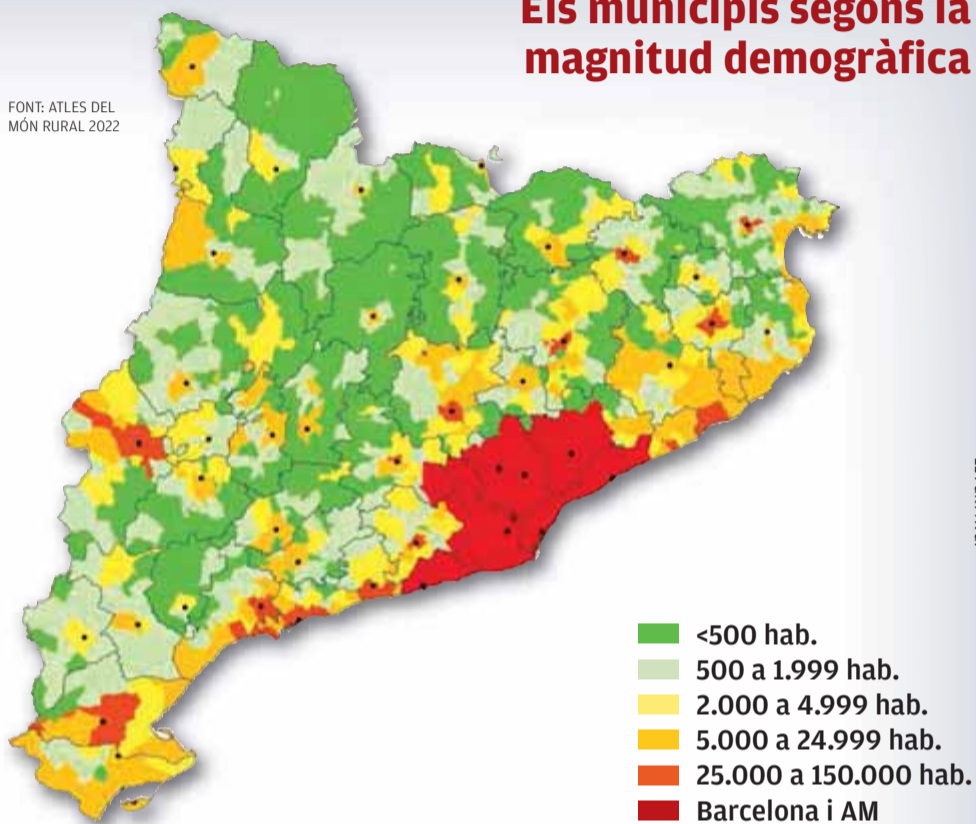
Un pal despullat, nu de la bandera de Companys, dona la benvinguda avui als que arriben al castell de Montjuïc. La senyera va ser robada el 24 de juny passat i, no passa res, no hi ha cap pressa per reposar-la. Ningú s'explica com va anar, com tampoc s'explica que els guardes de seguretat que hi ha a la porta del recinte, molt preocupats que ningú entri sense pagar entrada,

no veïssin que algú en sortia amb la bandera amagada en algun lloc. És igual, no passa res, el castell de Montjuïc és un espai per a les sorpreses i els sobresalts, com el de constatar que es manté dempeus l'obelisc, l'arc i l'altar del monument als caiguts que hi ha al recinte, inaugurat pels feixistes el desembre de 1940. Arriba, sempre arriba, i no precisament la senyera.

Els municipis segons la magnitud demogràfica

FONT: ATLES DEL MÓN RURAL 2022

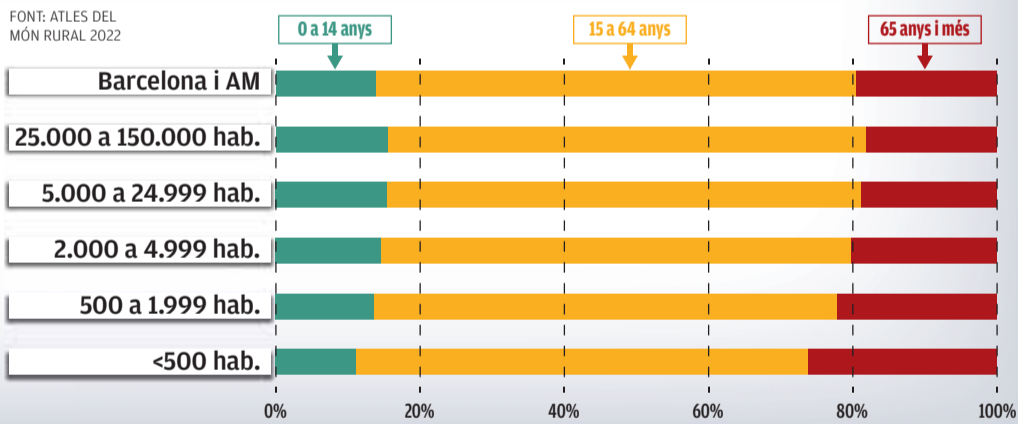

EL PUNT AVUI

- <500 hab.
- 500 a 1.999 hab.
- 2.000 a 4.999 hab.
- 5.000 a 24.999 hab.
- 25.000 a 150.000 hab.
- Barcelona i AM

Distribució de la població per grans grups d'edat segons la magnitud del municipi

FONT: ATLES DEL MÓN RURAL 2022

Climàtica. "Aquest país no ha estat atent al despoblament, les seves causes i el perquè", reconeix Xavier Fornells, secretari d'estratègia, informació i coordinació territorial, del Departament de Vicepresidència. "Què és més important, l'AP-7 o els 100.000 km de camins rurals que tenim? Són vitals però no formen part de l'imaginari col·lectiu del país, no posem l'accent al rerepaís", exemplifica.

EL DIAGNÒSTIC

És clar que el primer que cal fer per planificar és una bona diagnosi. Àmpliament coneguts són els motius que empenyen al despoblament, que al capda-

vall es poden resumir en dos: la falta de serveis i d'oportunitats laborals al poble, tal com en dona testimoni la diputada de Junts i alcaldessa de l'Albi (Garrigues), Anna Feliu. "Els joves marxen a estudiar a fora i ja hi fan el seu projecte de vida", constata, fet que du a l'altra gran derivada: l'envelliment de la població d'aquests llocs.

Els dirigents són conscients que la pèrdua de població és preocupant perquè du annex l'abandó de pobles i activitats; la manca de cura dels boscos i el paisatge, i també la saturació de les grans ciutats. "És com tenir una casa tançada, se't degrada i fa malbé; si la tens ocupada la con-

servació és molt millor", reafirma Anson, que creu que cal més consciència d'això: "Hem d'entendre que tenir gent al territori no és una decisió aleatòria, és necessari per gestionar-lo", subratlla. "Som el pulmó del país", ressalta Gilabert. "Els pobles no són espais de lleure", reivindica Feliu.

Això sí, el fenomen del despoblament és tan heterogeni que es fa difícil sovint d'acotar, i depèn d'on es fixa el zoom. "Hem marxat del mas al poble, i ara marxem del poble a la capital de comarca", descriu així Anson, **que recorda que dins d'una mateixa comarca, o fins i tot un mateix municipi -Tremp n'és un**

Sèrie sobre les principals mesures en dansa en el govern

A més de fixar les prioritats de l'executiu, el Parlament ha emprès iniciatives en els últims anys per ajudar a revertir el despoblament. En l'anterior legislatura, per exemple, va autoritzar el vol nocturn dels helicòpters, clau perquè les urgències arribin a les àrees més remotes. Sense anar gaire lluny, abans de vacances també aprovava una proposició de llei per declarar els caixers automàtics serveis essencials, que ara durà al Congrés, mesura per evitar que els bancs els eliminin en

l'àmbit rural. Els dos grups de govern, de fet, comparteixen la majoria d'iniciatives parlamentàries i han apostat fort pel tema: Junts, amb la ponència municipal aprovada en l'últim congrés, i ERC amb l'espai Ruralitats, que du ja dos plens, creat per coordinar la feina dels càrrecs locals i d'altres institucions.

Això sí, la majoria de plans i polítiques per combatre el despoblament s'estan preparant des del govern, i per això El Punt Avui els dedicarà una sèrie de reportatges que

s'allargarà tota aquesta setmana, per conèixer més en detall, amb els seus impulsors, iniciatives com l'estatut del municipi rural, la llei de muntanya o l'agenda rural, entre d'altres. "El govern és sensible al tema, de moment podem dir que està alineat i s'ho pren seriosament, i algunes coses les ha començat a canviar", admet Gilabert, que hi veu bona predisposició, però vol veure com es concreta, i lamenta que no hi hagi "un ritme més fort". "L'administració va més lenta", renega...

bon exemple—es poden trobar dinàmiques diferents, coincidents a reforçar els nuclis més grans en detriment dels més petits.

EL TERME DE DENSITAT

Diverses conselleries treballen ja des del nou paradigma, i han començat per la redefinició de l'objecte. Avui ja "grinyola", diu Anson, parlar de camp, territori o món rural. "Separem entre espais d'alta densitat i baixa densitat de població, amb el llindar dels 100 habitants per km quadrat", exposa. La raó també cal buscar-la en el fet que la ruralitat s'ha associat fins ara a l'agricultura i la ramaderia, i cal trencar aquest estigma. "Al sector primari ja s'hi dediquen pocs, als pobles: cada vegada hi ha menys pagesos que tenen més extensió", destaca Feliu. Anson hi posa un exemple: la Val d'Aran és un territori rural, però avui viu bàsicament del turisme, mentre que al Maresme interior hi ha zones, a tocar de l'àrea metropolitana, encara molt lligades al sector primari...

Tampoc el concepte de lluitar contra el despoblament acaba de fer el pes a tots els responsables polítics. Alguns, com Feliu, s'estimen més capgirar-ho i parlar d'arrelament en positiu, tot i que en un sentit ampli. "Hem parlat molt de fixar gent al territori, i potser és un concepte equivocat perquè no podem obligar ningú a quedar-se", reflexiona Anson. Segons ell,

la clau és crear les condicions perquè la gent pugui viure allà on li plagui. "I qui vulgui marxar, que marxi, però si algú hi vol anar, que hi vagi, i a veure si aconseguim que el flux d'entrada sigui major que el de sortida", subratlla. "Hem de crear l'ecosistema social i serveis essencials per garantir que hi pugui seguir vivint la gent que hi viu, i a partir d'aquí ja serem atractius perquè en vingui més", raona Ferrer, que clou: "Però volem continuar sent pobles."

SOLUCIÓ: DIVERSIFICACIÓ

Com s'haurà advertit ja, no hi ha una solució única ni senzilla, però també en una cosa coincideixen tots els consultats: la clau passa per potenciar tots els sectors econòmics també en el món rural, que com s'ha dit s'ha de deixar d'associar en exclusiva al primari. "Has de diversificar l'economia, i això vol dir bon internet, bons serveis, bona carretera...", resumeix Anson. "Hem alimentat l'estereotip que els projectes més innovadors són a les ciutats, i potser avui ja són als pobles i petites comunitats", reivindica també Camps, que creu que s'està davant d'una "oportunitat històrica" per revertir-ho: "Mai havia estat tant a l'agenda política, i a més des d'una visió emprenedora, no de forma subsidiària", indica.

LA PANDÈMIA HI AJUDA

Els diversos confinaments i mesures de prevenció

que s'han aplicat arran de la pandèmia poden ser en aquest sentit un punt a favor que incideixi en la mentalitat de la gent i les empreses, que han pres consciència de les possibilitats que ofereix el teletreball. "Com a mínim haurà obert els ulls que l'entorn fora de l'àmbit urbà a vegades és molt més agradable per treballar-hi", reflexiona Anson, que tanmateix creu que tot plegat encara és massa recent per veure si es consolida el tímid transvasament que s'ha produït cap a zones rurals. "Potser amb dos o tres anys més veurem si la gent s'hi consolida o torna a la ciutat", indica.

"La pandèmia ha ajudat en el sentit d'activar moltes coses i posar el món rural en el punt de mira: molts han vist oportunitats en llocs fins ara oblidats, més enllà que eren el pati del cap de setmana", constata Ferrer, que creu que ara "el món rural fa sentir la seva veu". L'alcaldessa, a més, pensa que la crisi climàtica també hi ajudarà indirectament, ja que per combatre'l la gent prendrà consciència que cal potenciar els productes de km 0. És a dir, els que es produeixen en gran part en aquestes zones rurals, on sorgiran així més oportunitats de negoci... ergo de vida. "Avui hi ha recursos endògens que serveixen per fer pinso que alimenta porcs que van a la Xina o Holanda, no té cap sentit", raona. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

El pla d'estalvi obvia el prec d'ajornament i regeix demà

▣ Ribera obvia la Generalitat i manté el decret energètic intacte ▣ Recau en les comunitats la sanció en cas d'incomplir els 27 graus i no apagar aparadors ▣ Ayuso va al TC i La Moncloa l'equipara a Puigdemont

La vicepresidenta Teresa Ribera va desoir el prec de la Generalitat en la reunió d'ahir amb les comunitats sobre el pla d'estalvi energètic ■ CHEMA MOYA / EFE

David Portabella
MADRID

“Una pèrdua de temps.” Aquesta és la valoració de la Generalitat sobre una reunió que havia de tenir lloc avui en clau tècnica i que al final s'anticipava ahir al més alt nivell per part de la vicepresidenta tercera i ministra de Transició Ecològica, Teresa Ribera, i la ministra d'Indústria, Reyes Maroto, amb els consellers de totes les comunitats per esvair els dubtes existents sobre el pla d'estalvi energètic que entra en vigor demà. Tot i que, a la cimera –feta per videoconferència–, no hi va acudir cap conseller de la Generalitat, el secretari d'Empresa i Competitivitat de la Generalitat, Albert Castellanos, i la directora general d'Energia, Assumpta Farran, van alçar la veu en la cita per exigir un ajornament de l'entrada en vigor del decret per la “inseguretat jurídica” que generen algunes “imprecisions” del text, entre les quals el capítol de sancions, que és deixat en mans de les comunitats. Ribera va desoir el prec del

govern de Pere Aragonès –i més encara la reclamació de les comunitats del PP de retirar el pla d'estalvi per ser negociat des del principi– i finalment el decret regeix des de demà –i fins al novembre del 2023– i es manté intacte.

Si bé Ribera i Maroto –acompanyades per la secretària d'estat d'Energia, Sara Aagesen– esperaven veure en la pantalla els consellers homòlegs Teresa Jordà (Acció Climàtica) i Roger Torrent (Empresa), ahir la veu catalana va recaure en els alts càrrecs Castellanos i Farran.

“Inseguretat jurídica”

En una entrevista a Catalunya Ràdio minuts abans de la cita, el secretari d'Empresa anticipava el prec d'una “moratòria” per no haver d'aplicar en un termini de 24 hores les mesures d'estalvi energètic. “Compartim l'esperit que hi ha al darrere, però no ens convenç la manera com s'ha aprovat aquest reial decret, amb molt poc consens i molt poc diàleg, i això ha derivat en imprecisions en el text que han generat inseguretat jurídica

Les frases

“No improvisem. Improvisa qui parla abans d'haver llegit el decret llei”

Teresa Ribera
VICEPRESIDENTA TERCERA I MINISTRA DE TRANSICIÓ ECOLÒGICA

“El decret va contra el comerç, el turisme i la sensació de seguretat, i envaeix competències”

Isabel Díaz Ayuso
PRESIDENTA DE MADRID

“No permetrem cap insubmissió. Aquest camí el coneixem desgraciadament, i va acabar malament”

María Jesús Montero
MINISTRA D'HISENDA

en els sectors afectats”, va adduir Castellanos.

Sancions, a la llei del 92

De la reunió, però, la representació catalana en va sortir amb el mateix dubte sobre com cal procedir a l'hora de sancionar en cas d'incomplir els 27 graus de refrigeració màxima al termòstat (i els 19 graus de calefacció a l'hivern) o l'apagament dels aparadors i edificis públics a les deu de la nit, i amb quin zel s'hi han d'aplicar els agents dels Mossos des de demà, perquè el decret remet a la llei 21/1992 d'indústria i al reglament d'instal·lacions tèrmiques dels edificis (RITE) i prou. “Aquesta remissió és excessivament genèrica per saber quin és el paper que

ha de tenir la Generalitat en el seu compliment”, esgrimeixen des del govern català. “Un ajornament suposaria un nou decret, i no hi haurà cap tipus d'ajornament”, hi responia Ribera. Segons ella, la queixa catalana “no és tant una preocupació pel fons com per poder acompanyar sectors que no han pres encara les mesures adequades”.

“No hi ha improvisació”

La vicepresidenta Ribera va agrair el to de tothom en privat –“les expressions altisonants són en públic o a les xarxes socials; a dins, no”, aclaria– i va negar que hi hagi improvisació. “Improvisa qui parla abans de llegir el decret llei. Ens va sorprendre

que gairebé abans que acabés la roda de premsa hi hagués una presidenta d'una comunitat dient que no, que no s'apaguen els llums del carrer”, va etzibar Ribera en al·lusió a la presidenta de la Comunitat de Madrid, Isabel Díaz Ayuso, per l'enaltiment del seu lema *Madrid no s'apaga*.

Excepció en cafeteries

Tot i la regla general pel que fa a les temperatures i els interruptors en edificis administratius, bars, botigues i espais culturals com ara els cinemes, la norma també preveu flexibilitat i excepcions per respectar les condicions laborals d'alguns sectors. Els exemples de l'excepció van des dels hospitals i les

escoles fins a la cuina de bars i restaurants i els gimnasos. L'enllumenat dels monuments i de les ornamentacions de Nadal també en queda al marge. Segons Ribera, “petites cafeteries i pastisseries i petits negocis hostalers” entren en les excepcions. Un cop consumat el gest d'escoltar i prou, Ribera convida ara les comunitats a enviar-li propostes fins al 31 d'agost per estudiar-ne la inclusió en el pla de contingència global que aprovarà al setembre.

Com el 2017 a Catalunya

Ayuso, que ja va amenaçar amb la insubmissió a la llei, va anunciar un recurs d'inconstitucionalitat al TC i va carregar contra el govern espanyol. “Els únics aparadors d'Europa apagats són els d'Espanya. El decret va contra el comerç, el turisme i la sensació de seguretat. Una imposició sense diàleg que no mesura el seu impacte econòmic i envaeix competències”, avisa Ayuso. La reacció del govern de Pedro Sánchez va ser equiparar Ayuso amb el president Carles Puigdemont –sense citar-lo– i el 2017 a Catalunya. “No permetrem que cap administració faci insubmissió. Aquest camí el coneixem desgraciadament, i va acabar malament”, alertava la ministra d'Hisenda, María Jesús Montero. “Jo he escoltat durant molts anys, en supòsits en què s'ha recriminat a un govern autònom que incomplia la Constitució, un reiterat missatge sobre com d'important resulta complir i respectar la Constitució i les normes”, hi afegia Ribera tot provant que l'equiparació no és casual. A Lanzarote, Sánchez va culpar el PP de fer “oposició destructiva”.

Desbordat per Ayuso, el vicesecretari general d'organització del PP, Miguel Tellado, afia Alberto Núñez Feijóo, exigia “la retirada immediata del decret d'improvisació energètica”. En la cita d'ahir, hi va ser també el president de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) i alcalde de Vigo, Abel Caballero, que acaba d'inaugurar els treballs d'enllumenat de Nadal en ple agost i que sosté que estalviarà més del 7% dictat pel govern tot i instal·lar-hi 11 milions de llums LED per competir amb Nova York. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Montjuïc manté dempeus el monument als 'caiguts'

■ El recinte feixista va ser inaugurat el 1940 en memòria dels rebels afusellats al baluard de Santa Elena ■ La composició ha estat modificada en democràcia però manté l'estructura original

Vista zenital de l'espai dedicat als caiguts del bàndol rebel amb l'arc que dona accés a l'altar i l'obelisc on abans hi havia el jou i les fletxes ■ JPF

Jordi Panyella
BARCELONA

El monument feixista inaugurat l'1 de desembre de 1940 en record i homenatge als *caiguts* del bàndol franquista, afusellats a Barcelona entre 1936 i 1938, es manté dempeus i amb la seva estructura arquitectònica original intacta dins del recinte del castell de Montjuïc.

L'enclavament ha sofert algunes modificacions des de la mort del

dictador Franco, eliminant-ne les inscripcions feixistes més estridents, però l'estructura original de monumentalitat, de recolliment i d'evocació als morts, al mateix lloc on van ser afusellats, es manté intacta.

El monument als caiguts es troba entre els murs del baluard de Santa Elena, situat dins de l'entramat de defenses del recinte militar, a la part que mira al port. En aquest punt és on van ser afuse-

llades 258 persones d'entre les que van ser empresonades a Montjuïc durant el període bèl·lic: militars revoltats el 19 de juliol, adeptes del *movimiento nacional*, religiosos...

El recinte és un espai rectangular de mig centenar de metres de llarg tancat per una reixa de ferro. El punt central és un altar, emmarcat en un arc de mig punt, damunt del qual s'aixeca un obelisc amb una creu. Entre la reixa i l'altar hi ha una escultura

Un recinte municipal des del 2007

Tres alcaldes elegits democràticament ha tingut Barcelona d'ençà del 2007, quan el castell va ser cedit a l'Ajuntament, i el monument feixista als caiguts es manté dempeus al baluard de Santa Elena. Aquell any l'aleshores alcalde, Jordi Hereu, va aconseguir del seu company de partit, i president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, la cessió del recinte

militar. Hereu, Xavier Trias i Ada Colau, i el monument resta dempeus. La presència de simbologia franquista, i fins i tot nazi, al castell hi va ser present de forma evident, almenys fins al 2000. Aquell any aquest diari va denunciar que al museu militar s'hi exposava material que feia exaltació dels caiguts i que a la botiga s'hi venien *souvenirs* amb simbologia nazi.

dels germans Oslé que representa un home caigut a terra amb una corona mortuòria als peus.

Quan es va inaugurar, a l'arc s'hi llegia la inscripció "A los caídos por Dios y por España", al frontis de l'obelisc hi havia un escut amb l'àguila feixista i a un costat, el jou i les fletxes. Als anys vuitanta es van fer modificacions al conjunt, i avui dia a l'arc s'hi llegeix, en espanyol, "Honor a todos los que dieron su vida por España", i al frontal de l'obelisc hi ha una làpida amb una inscripció que fa un clar equilibri entre l'abans i l'ara: "A la memòria dels que van ser afusellats en aquest fossat de Santa Elena i totes les víctimes de la Guerra Civil."

La data

1.12.1940

El monument feixista de Montjuïc va ser inaugurat a finals del 1940, en un gran acte solemne.

En la construcció i finançament del monument s'hi va implicar l'Ajuntament de Barcelona, que va aportar 50.000 pessetes del total de 180.000 que va costar. La Diputació en va pagar 15.000 i altres corporacions també hi van fer aportacions.

Barcelona tenia un segon monument als caiguts, a la part alta de l'avinguda Diagonal, que va ser inaugurat el 1951 amb motiu d'una visita de Franco i enderrocat el 2005. Va ser objecte de dos atemptats. ■

El PSC vol explicacions del govern sobre les punxades

Redacció
BARCELONA

El PSC vol explicacions del govern sobre els casos de punxades en espais d'oci i per aquest motiu ha demanat la compareixença a la comissió d'Interior del Parlament dels consellers d'Interior, Igualtat i Salut, Joan Ignasi Elena, Tània

Verge i Josep Maria Argimon, respectivament, perquè informin de quins casos han estat de submissió química i de quines són les línies d'actuació. Els socialistes també han registrat una proposta de resolució a la comissió d'Igualtat i Feminismes perquè la cambra insti l'executiu a fer un protocol d'actuació

específic als centres sanitaris de les poblacions més afectades i es faci una exploració i analítiques a les víctimes sense que calgui una denúncia a Mossos. Volen, a més, que el govern actuï conjuntament amb la patronal d'oci nocturn per implantar mesures de prevenció de violències sexuals. ■

Imatge d'arxiu de gent ballant en una discoteca ■ ACN